

Модель системи освіти скандинавських країн

Н.М. Андрійчук

Житомирський державний університет імені Івана Франка,

Житомир, Україна

Характерною рисою скандинавських країн є висока ступінь зацікавленості суспільства в отриманні дітьми якісної освіти. Згідно з Міжнародним індексом розвитку людства здобувати освіту в цих країнах діти розпочинають з віку 6-7 років і середня кількість років, витрачених на навчання складає від 10, 29 років у Фінляндії до 12, 63 років у Норвегії. Однак очікувана, тобто запланована державою тривалість навчання, складає від 15, 8 років у Швеції до 18,7 років у Ісландії [1]. Такі дані свідчать про те, що значна частина населення скандинавських країн є студентами. Загалом у Європі середня пропорція між студентами і рештою населення складає 20-25%. Скандинавія ж підтверджує цей показник і частка студентів на загальну кількість населення тут складає 23%. Однак, слід зазначити, що лише 75% студентів скандинавських країн отримують документ про завершення передуніверситетської програми, за яким вони мають право продовжувати навчання на університетському рівні. Враховуючи той факт, що скандинави закінчують середню школу у віці від 18 до 20 років, можна передбачити, що в такому віці пріоритет отримання вищої освіти замінюється на пріоритет отримання роботи. Водночас, варто визнати, що за останні роки кількість громадян скандинавських країн, що бажають отримати вищу освіту різко зростає. Цей факт пояснюється тим, що роботодавці Скандинавії віддають перевагу освіченим працівникам із відповідною освітою [2: 12].

Система освіти скандинавських країн будується переважним чином за однією моделлю. Більшість освітніх закладів у скандинавських країнах є державними, а та невелика кількість приватних шкіл і вузів, яка існує, отримують державні субсидії. Отже, освіта у Скандинавії безкоштовна для усіх студентів, окрім іноземців, які у свою чергу можуть отримати позику на навчання у будь-якій із скандинавських країн. Передуніверситетська програма

для учнів у скандинавських країнах триває три роки, на відміну від більшості європейських країн, де діти у старшій школі навчаються два роки. Ціла низка предметів викладається англійською мовою як у школі, так і в університеті, тому переважна більшість скандинавів володіють англійською мовою як рідною. Основним принципом, закладеним у систему освіти в скандинавських країнах є доступність навчання незалежно від соціального походження, етнічної чи національної належності, релігійних переконань чи обмежених фізичних можливостей. Крім того, поширення міграційних процесів зробило скандинавські країни мультикультурними, тому інтегроване навчання забезпечує реалізацію права кожного члена суспільства на рівний доступ до навчання, отримання професії і визначення свого місця у суспільстві [3: 50].

Іншою характерною рисою скандинавських країн є популяризація навчання упродовж життя. Освіта упродовж життя передбачає організацію навчання від раннього дитинства до старості. Цей термін має різні англійські інтерпретації: *lifelong learning* (пожиттєва освіта), *continuing education* (освіта, що триває), *continuing professional education* (професійна освіта, що триває), *recurrent education* (освіта, що поновлюється), *permanent education* (перманентна освіта), *further education* (подальша освіта). Однак, не зважаючи на різницю в дослівному перекладі англійських термінів, головний фундаментальний принцип неперервності в навчанні зберігається в кожному з них. У скандинавських країнах прийнято використовувати термін «*recurrent education*» (освіта, що поновлюється). Така освіта передбачає розподіл навчання на рівні частини і чергування його із трудовою діяльністю протягом життя. Таким чином створюється суспільство, яке навчається [4].

Варто зазначити, що найбільший відсоток громадян, задіяних у навчальній діяльності протягом життя, є найвищим у скандинавських країнах порівняно з іншими європейськими країнами. У таблиці 2 наведено данні із звіту Європейського союзу про дослідження рівня готовності до навчання працездатного населення на 2007 рік [5].

Література

1. 2 Сітнікова Н. П. Досвід вимірювання якості життя міжнародними організаціями для врахування у процесах моніторингу та планування розвитку [Електронний ресурс] / Н. П. Сітнікова / Ефективна економіка. Електронне наукове фахове видання. – 2012. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1321>
2. International Human Development Indicators. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/countries>
3. Jonas Olofsson and Eskil Wadensjö Youth, Education and Labour Market in the Nordic Countries Similar But Not the Same November. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.fes.de/pdf-files/id/09468.pdf>
4. Желуденко М.О. Неперервна освіта у контексті глобалізаційних процесів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nayk_praz/2008/2008_1_10.pdf
5. Quality Report on the European Union Labour Force Survey 2007. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-09-015/EN/KS-RA-09-015-EN.PDF.